

LÄRARHANDLEDNING

SOM ATT JAG SKA BESTIGA MOUNT EVEREST PÅ TIO MINUTER

BACKA TEATER

LINDHOLMEN HISINGEN | WWW.BACKATEATER.SE | 031 708 71 01

Göteborgs Stadsteater

VARMT VÄLKOMNA TILL BACKA TEATER

Som att jag ska bestiga Mount Everest på tio minuter är baserad på möten och intervjuer med barn i Göteborg som är mellan 10 och 12 år. Alla riktiga namn och platser har ändrats så att berättelserna blivit anonyma. Sammanlagt har Backa Teater träffat 156 barn och av dem har det gjorts längre intervjuer med 19. Den här föreställningen bygger på deras tankar och berättelser om förändring.

Förändring. Skilsmässor, dödsfall, barnafödande, förälskelser, besked, avslag, ord. Livet kantas av händelser som har ett tydligt före och ett tydligt efter. Någonting som hänt som skevar om perspektiven. Förändrar ens förutsättningar, ens person och ens val i livet.

Barnen vars berättelser som spelas upp för oss i den här föreställningen berättar om förändringar som kan te sig oövervinnerliga men som för barnen är en verklighet. Genom deras berättelser vecklas ett Göteborg ut som vi vanligtvis inte ser, ett Göteborg i ett basläger 3000 meter från toppen av ett berg. Berättelser om ensamhet, om skevhet, om litenhet, om mod och styrka. Och om framtidsdrömmar och hopp.

Har ni frågor eller dylikt får ni gärna höra av er.

Med varma hälsningar

Erika Isaksson, informatör
erika.isaksson@stadsteatern.goteborg.se

MITT EMELLAN

text: Emma Nordenstam

I steget mellan tåg och perrong
Sekunden mellan tystnad och sång

Mitt emellan ett och noll
Mitt emellan fot och boll
Mitt emellan dur och moll

Mitt emellan två olika länder
Mellan gränspolisens händer
Mitt emellan Hej och Då
Mitt emellan fatta och förstå

Mitt emellan nånting som ska hända
som man inte vet nåt om
och nånting som man lämnar som man tror man tyckte om

Sekunden mellan tystnad och sång

Mitt emellan en kompis som vill hem och spela king
Och en annan som vill åka in till stan och dra omkring

Mellan utanpå och inuti
Mellan fånge och fågelfri
Mitt emellan två lektioner
På tåget mellan två stationer

Mellan natt och dag
Mellan jag och jag
Det som händer nu
Det som var en gång

Sekunden mellan tystnad och sång

ATT PRATA OM EN SCENKONSTUPPLEVELSE

Konst kan vara drabbande, härlig, svår eller ointressant. Men en av de främsta egenskaperna hos ett konstverk är just att oavsett vad du tycker om det så är det en reflektionsyta där du speglar dig själv – verket i sig fungerar som ett bollplank för dina egna värderingar. Som lärare behöver en inte vara expert på en scenkonstföreställnings innehåll, tematik eller problemställningar. Du som lärare är också en åskådare och har precis som dina elever din egen upplevelse av det ni ser ihop.

Att prata om en scenkonstupplevelse kan både vara svårt och problematiskt. Var skall en börja och hur kan en ta samtalet vidare? Ofta fastnar en i om huruvida föreställningen var bra eller dålig och så har en inte mer att säga efter det. Syftet med att prata om en scenkonstupplevelse efteråt kan vara att ge var och en av individerna i klassen möjlighet till en djupare förståelse för just sin individuella tolkning.

Att kunna prata om upplevelsen inom ett tydligt ramverk skapar en djupare analys av det man upplevt. Då skapas möjligheten till att lyssna på andras individuella tolkningar utan att för den sakens skull hamna i polemik om vem som har tolkningsföreträde i värderingen av konstverket. Att i grupp kunna diskutera upplevelsen och lyssna på andra stärker oss som individer och vi lär oss även att avkoda andra delar av samhället.

Konst har alltid en mottagare och en avsändare – även om verket betraktas endast av utövaren själv. Konst är subjektiv och i en scenkonstföreställning så består allt du ser av val. Det finns en anledning till varför vi just sitter som vi sitter, varför vissa saker finns på scenen, varför flaggspelen ser ut som de gör.

Med hjälp av frågorna AV VEM, FÖR VEM och I VILKET SYFTE så kan en inleda en analys av en scenkonstupplevelse – att göra detta i grupp innebär att en får syn på hur olika val får konsekvenser för tolkningen. Denna analysmetod går alldeles utmärkt att göra på andra företeelser i samhället vare sig de påstår att de är subjektiva och objektiva – reklam som nyheter.

Det finns en uppsjö av olika former av samtalsmodeller som går att presentera. Vi väljer att utgå från en klassisk konstanalysmodell som utvecklats av Riksteatern i "En väv av tecken" samt "Att prata scenkonst - en enkel metod för klassrummet" av Anna Berg för Regionteater Väst. Om man utgår från föreställningens form, hur det ser ut och vilka val som har gjorts, samt undviker så långt som möjligt att hamna i värderingar så kommer man också djupare in i förståelsen över upplevelsen.

När man börjar samtalet så är det viktigt att klargöra att det inte finns något rätt eller fel i hur man tolkar. Det är också viktigt att sätta upp regler för samtalet, presentera hur det skall gå till. Börja inte i värderingar som bra, dåligt, svårt, jobbigt utan börja med konkreta saker och gå sedan över till att tolka dessa. Allt går att analysera eftersom allt är val. Utgå från dig själv och din upplevelse.

ÅTERBERÄTTA DET NI VARIT MED OM
NÄR BÖRJADE FÖRESTÄLLNINGEN?
HUR SÅG RUMMET UT?
HUR MÅNGA PERSONER VAR MED?
FANNS DET NÅGRA TYDLIGA ROLLER?
FANNS DET NÅGRA ÅTERKOMMANDE TECKEN?
VEM ÄR DU SOM PUBLIK? ÄR DU ÅSKÅDARE ELLER MEDVERKANDE?

Referera tillbaka till det som kommit fram i första skedet av analysen men den här gången med ett VARFÖR?

Avsluta med att gå igenom hur ni själva kände.
Öppna upp för tolkningar som innefattar känslor.

BOKTIPS:

PRATA SCENKONST
- EN ENKEL METOD FÖR KLASSRUMMET
/ ANNA BERG, REGIONTEATER VÄST.
ATT ÖPPNA NYA VÄRLDAR
/ RIKSTEATERN.

IDAG SKALL VI PÅ TEATER. DET KAN FÖRÄNDRA DITT LIV.
/ BIRGITTA GUSTAFSSON OCH LENA FRITZÉN

MELISSA

/---/ Jag hade redan flyttat fyra gånger innan vi äntligen fick en riktig ordentlig lägenhet. Så asså det då, alla flyttar och när fastighetsskötaren kom och knackade på mitt i natten. Eller det om min pappa.

ELIN

Som din vändpunkt?

MELISSA

Ja. Min pappa. För det är nog flera som är i en sån situation och då behöver dom inte tänka: "Varför är det bara jag som har det så här?"

PHOTO: OJALA KLEBERE

SKULLE DU BESTIGA MOUNT EVEREST?

ALEJANDRA GOIC

Jag skulle nog inte bestiga Mount Everest, nej. Jag är höjdrädd, tycker inte om att frysa, och är alldeles för rädd för att dö för att utsätta mig för en sån livsfarlig resa. Plus att jag tycker det är så problematiskt med alla människor som riskerar sina liv för att kunna försörja sig för att jag då ska kunna få uppleva en kick. Jag är för rationell när det gäller bergsklättring helt enkelt.

ANNA HARLING

Nej, jag skulle inte vilja bestiga Mount Everest, verkar helt livsfarligt. Jag älskar att vandra i fjällen, men skulle inte vilja utsätta mig för den faran som det ändå innebär även om jag nånstans kan förstå tjusningen.

RAMTIN PARVANEH

Ehm både ja och nej. Fast tanken om att stå på jordens topp är en väldigt cool tanke!

ELIN BORNELL

Jag älskar att vara i naturen. Att gå upp på en höjd och titta ner. Att vandra. Men att utsätta mig och andra för en så farlig situation som att bestiga Mount Everest? Aldrig!

Jag kan inte alls sätta mig in i den känslan av att vilja göra en sån prestation. Dessutom måste en massa människor riskera SITT liv för att jag ska få bestiga det där berget. Helt galet!

NICLAS ERICSSON

Självklart! En sak som skulle vara både härlig, jobbig, svår och lite farlig. Dom sakerna brukar kännas bra efter dom är gjorda.

MATS NAHLIN

Nej. Det är alldeles för kallt för en sån som mig.

FOTO: OJAK KREJPE

MINA ORD. MIN BERÄTTELSE.

Längs med stigarna i Himalaya vajar böneflaggor eller dar cho som de heter på tibetanska. Dessa används inom den tibetanska buddhismen och har sina rötter långt tillbaka i tiden. Bilderna och symbolerna på flaggorna varierar men färgerna är alltid desamma, gul, grön, röd, vit och blå. Tyget har tryck bestående av såväl bilder och symboler som böner eller mantran. Dessa kan variera. Flaggorna hängs upp på platser så att de fladdrar i vinden. Man tänker sig då att den magiska kraften i dessa mantran aktiveras av vinden och sprider lycka, skydd och välgång till alla kännande varelser.

FOTO: OLKA/LEONE

ÖVNING - MINA ORD. MIN BERÄTTELSE.

Flödesskrivning är en bra övning att använda sig av för att komma igång med sitt kreativa skrivande. Många känner sig ofta hämmade i skrivandet, fastnar i att det skall vara korrekt eller rättstavat, att det skall bli något "konkret". Genom flödesskrivning så öppnar en upp för ett mer kreativt och lustfyllt skrivande.

Ge eleverna varsitt papper och en penna.

Sätt timern på tre till fem minuter.

Låt barnen skriva fritt utifrån orden vändpunkt, förändring, jag, drömmar, framtid.

Det viktigaste är att de inte går tillbaka i texten och rättar. Om de fastnar så kan de bara upprepa ordet de senast skrev tills det släpper.

Låt nu klassen välja ut ett papper av färgen gul, grön, röd, vit eller blå.

Låt barnen skriva om sin framtidsdröm. Vik kanten av pappret över en lina/tjockare tråd. Häng upp flaggspelet en solig morgon när vinden blåser.

Framtiden finns där i horisonten.

Om jag säger förändring,
vad tänker du på då?

FOTO: OLA KLEBE

DINA ORD. DIN BERÄTTELSE.

Som att jag ska bestiga Mount Everest på tio minuter bygger på intervjuer med barn i åldern 10-12 år. Att intervjua någon är en konst i sig. Det kräver övning och tålamod. Och det kräver att en vågar lyssna på den som berättar. Alla människor bär på historier.

Backa Teater tog hjälp av en journalist som heter Ylva Mårtens för att intervjua barnen vars berättelser vi sen gjorde teater av.

Jag fattar inte varför inte fler intervjuar barn. Jag lär mig så mycket om samhället. - Ylva Mårtens

---

Börja med att komma på intervjufrågor. En regel är att arbeta med öppna frågor snarare än stängda frågor. En stängd fråga ger svar som ja, nej, kanske. En öppen fråga ger mer svar.

Exempel:

Är sommaren den bästa årstiden?

Vilken är den bästa årstiden och varför det?

Tips på frågor:

Vad betyder förändring?

Vad betyder vändpunkt?

Har du varit med om någon vändpunkt i ditt liv?

Skulle du bestiga Mount Everest om du fick möjlighet? Varför? Varför inte?

Lär er frågorna utantill. Dela in i par och lägg undan/sudda ut eventuella frågor. Testa att sitta bredvid varandra medans ni intervjuar istället för framför varandra. Lyssna på vad den andre säger och kom på följdfrågor baserat på det.

Efter intervjun skriver ni ner svaren som personen gav och återberättar sen till den person som ni intervjuade.

FOTO: OLAV KJEBBE

Visste du att det var förbjudet i Sverige att använda teckenspråk som undervisningsspråk på dövskolor fram till 1981.

Det svenska teckenspråket är ett av många minoritetsspråk som utvecklas och talas i Sverige. I språklagen har det svenska teckenspråket idag en ställning motsvarande de nationella minoritetsspråken.

BARNS RÄTTIGHETER

FN:s konvention om barnens rättigheter antogs av FN:s generalförsamling den 20 november 1989 och trädde i kraft den 2 september 1990. Sverige har på många sätt varit en förebild i många av frågorna runt barns rättigheter. Det blev till exempel förbjudet att slå barn redan 1979. Sverige var det första landet i världen som förbjöd barnaga.

Läs mer om barnkonventionen: <https://unicef.se/barnkonventionen>

BERÄTTA. FÖRÄNDRA. VET MER.

Många av barnen som Backa Teater pratat med i förarbetet till föreställningen vittnar om händelser i livet som är svåra och jobbiga men också om ensamhet och om att inte ha någon att dela med sig av sina tankar med.

BRIS - Barnens rätt i samhället

Till BRIS kan både du som barn och vuxen vända dig om du vill prata eller fråga om något som rör barn som far illa eller mår dåligt. Du kan ringa och chatta.

Hemsida: www.bris.se

Bris vuxentelefon om barn 077-150 50 50 öppet 9 - 12 på vardagar

Ring BRIS som barn på 116 111 - alla dagar mellan 14 - 21

UMO

Ungdomsmottagningen på nätet. Här kan du hitta din lokala ungdomsmottagning samt information från allt från puberteten till att bråka med föräldrar.

Hemsida: www.umo.se

SVEA

Vill du vara med och förändra din skolmiljö och värna om bättre skola. Lära dig om dina rättigheter som elev och hur du gemensamt med andra kan påverka för en bättre framtid. Då kan du bland annat engagera dig i elevrådet.

Hemsida: www.svea.org

RÄDDA BARNEN

Rädda Barnen arbetar världen över, lokalt som globalt, med barns rättigheter. Du hittar länkar till din egen lokalorganisation på Rädda Barnens hemsida.

Hemsida: www.raddabarnen.se

FOTO: OLA KJELBYE

SOM ATT JAG SKA BESTIGA MOUNT EVEREST PÅ TIO MINUTER

URPREMIÄR 23 FEBRUARI 2018

TID CA 1 TIM 25 MINUTER

INTERVJUER YLVA MÅRTENS

DRAMATIKER JOHANNA LARSSON, KRISTINA ROS

INITIATIVTAGARE ANNA HARLING, ELIN BORNELL

REGISSÖR JOHANNA LARSSON

SCENOGRAF & KOSTYMÖR LINDA WALLGREN

DRAMATURG KRISTINA ROS

MASKDESIGNER JOSEFIN EKERÅS

KOMPOSITÖRER MATS NAHLIN & NICLAS ERICSSON SAMT VID FOTEN

AV ETT BERG AV EMMA NORDENSTAM

LJUSSÄTTARE TOMAS FREDRIKSSON

LJUSSÄTTARE NICLAS ERICSSON

MEDVERKANDE ELIN BORNELL, ALEJANDRA GOIC, ANNA HARLING,

RAMTIN PARVANEH, MATS NAHLIN, NICLAS ERICSSON

REGIASSISTENT PETRA BJÖRNSDOTTER

REKVISITÖR WANJA FERNANDES JOHANSSON, SARA LOZANO JOHANSSON

REKVISITAPRAKTIKANT FILIP ANDERSSON

TEKNIKPRAKTIKANT ALEX GUSTAFSSON

KOSTYMMÄSTARE HELENA ARVIDSSON O BYRNE, KARIN WESTSTRAND

KOSTYMVÅRD MALIN GARELLIK

SCENTEKNIKER STEFAN KIRCHHOFF

TEKNISK CHEF SVEN OVE FRANSSON

PRODUCENT LISA NOWOTNY

PRODUKTIONSASSISTENT ANNIE JOHANSSON

TRANSKRIBERING FELICIA STJÄRNSAND, ANJA ZEJNILOVIC

TECKENSPRÅKSINSTRUKTÖR LARS-GUNNAR MÖLLEFORS

TECKENSPRÅKSTOLK PERNILLA CALIFF

INFORMATÖR ANNA HANSEN, ERIKA ISAKSSON

MARKNADSFÖRARE HANNA JOHANSSON

MARKNADSSASSISTENT REBECCA LINDBLAD

PUBLIKARBETARE ULRIKA ANDERSSON, ANJA ZEJNILOVIC

FÖRESTÄLLNINGSFOTOGRAF OLA KJELBYE

KONSTNÄRLIG LEDARE MATTIAS ANDERSSON

VD BJÖRN SANDMARK

FÖRST OCH FRÄMST ETT STORT VARTM TACK TILL ALLA BARN SOM DELAT MED SIG AV SINA TANKAR OCH ERFARENHETER. TACK ALLA FÖRÄLDRAR. STORT TACK TILL DE KLASSER OCH SKOLOR SOM VI BESÖKT I VÅRT ARBETE.

TACK OCKSÅ TILL: FARAH ALAYED, ANAS ALNAHAWI, INEZ BJÖRNSDOTTER MAGNUSSON, HOSAM ELABTAH, RAKEL HELLWIG ROS, OLOF HEYMAN, REMINA KISIMOV, ANDERS NORDBERG MARKHEDE, CHRISTINA VON OTTER, GÖTEBORGS RÄDDNINGSMISSION, FAMILJEN SHINWARI, LOTTA SJÖLIN CEDERBLÖM, CHARLIE ÅSTRÖM, PIA ENROTH